

karakter

Scholen met de Bijbel
Alblasserwaard

Groeien in

vertrouwen

Strategisch
Beleidsplan

2022
2026

Inleiding

Karakter wil als schoolvereniging van betekenis zijn voor de ontwikkeling en vorming van kinderen in de leeftijd van vier tot ruim twaalf jaar. We doen dat vanuit het besef dat kinderen de toekomst zijn van onze samenleving. Onze teams doen dat vanuit de protestants christelijke identiteit, waarin het Woord van God centraal staat. In afhankelijkheid van de Heere Jezus Christus mogen we als vereniging zorgdragen voor de kinderen, en hun leren hun talenten maximaal te benutten tot eer van God en tot nut van hun naaste en de Schepping.

Scholen met
karakter

Inhoud

HFDSTK 1	Waar staan we en wat komt er op ons af?	3
	Maatschappelijke ontwikkelingen en analyse van Karakter	3
	Kernwaarden van Karakter, missie en visie	3
<hr/>		
HFDSTK 2	Markante keuzes	4
	Thema 1: Identiteit	5
	- Onze wortels	6
	- Betrokkenheid centraal	7
	- Onze ambities	7
	Thema 2: Onderwijskwaliteit	7
	- Vakmanschap	7
	- Leiderschap	7
	- Kwaliteitscultuur	8
	- Motivatie	8
	- Referentieniveaus +	8
	- Van maken naar leren	8
	Thema 3: Onderwijskansen	9
	- Burgerschap	9
	- Partnerschap ouders	10
	- Samen opleiden	10
	- HB-beleid uitbouwen	10
	- Engels	10
	- Toekomstgericht onderwijs	10
<hr/>		
HFDSTK 3	Het fundament op orde	11
	Positieve eindopbrengsten	12
	Ambachtelijk onderwijs	12
	Pedagogisch klimaat	12
	Imago onder ouders	12
	Gemotiveerde medewerkers	12
<hr/>		
HFDSTK 4	Huisvesting Bekostiging	13
	Huisvesting	14
	Financiële degelijkheid	14
	Bestuurlijke professionaliteit/governance	14
<hr/>		
HFDSTK 5	Samenwerken aan goed onderwijs	16
	Samenwerkingsverband Driegang	16
	Kerken in Molenlanden	16
	Gemeente Molenlanden	16
	PC-schoolbesturen in de nabije omgeving en O2A5	18
	Zorgaanbieders, instellingen, toeleverende diensten	18

Waar staan we en wat komt er op ons af

De scholen van Karakter verzorgen al meer dan een eeuw het onderwijs aan de kinderen uit de dorpen van de Alblasserwaard. Voor de inwoners van de dorpen in de Alblasserwaard vormen de 'Scholen met de Bijbel' een vaste en onmisbare waarde. Het imago onder de ouders is positief en de betrokkenheid groot. Uit de SWOT-analyse¹ blijkt dat er veel te behouden valt en dat de scholen van Karakter er goed voor staan. Daar is niet alles mee gezegd, want uit de analyse blijkt dat er nog voldoende uitdagingen op ons pad liggen. Leiderschap, kwaliteitscultuur, motivatie van leerlingen, burgerschap, de transitie van maken naar leren, het zijn allemaal kansen om ons onderwijs beter te maken en dat gaan we dan ook doen.

We zijn ons ervan bewust dat de vormende kracht van het primair onderwijs enorm is. Voor individuele leerlingen en voor de samenleving als geheel. Leerlingen ontdekken wie ze zijn en ontwikkelen zich tot mensen die hun steentje bijdragen aan de samenleving. Het primair onderwijs is de motor voor ambities als 'leven lang ontwikkelen' en 'gelijke kansen'. Tegelijkertijd zorgen maatschappelijke ontwikkelingen voor zand in de motor: het primair onderwijs staat onder druk.

Dagelijks zetten de ruim tweehonderd leerkrachten en andere medewerkers van Karakter zich met volle overtuiging in voor hun leerlingen. De directeuren en het bestuur zetten de organisatie van het onderwijs stevig op poten. Tijdens de coronacrisis bleken schoolleiders, leerkrachten en ondersteunend personeel bovendien over aanzienlijke veerkracht te beschikken. Ze legden inventiviteit en flexibiliteit aan de dag bij de ontwikkeling van onderwijs op afstand. Eens te meer bleek hoe cruciaal de rol is van het primair onderwijs. Reden te meer om ons zorgen te maken over het lerarentekort. Het lukt nog steeds om de formatie rond te krijgen; voor de vervanging bij verzuim wordt het steeds moeilijker bevoegd personeel te vinden. Karakter zet daarom in op een duurzame relatie met de medewerkers en investeert in het opleiden van eigen mensen en zij-instromers.

Toch staat de kwaliteit van het onderwijs al jaren ter discussie. De prestaties van leerlingen op het gebied van taal en rekenen blijven landelijk gezien achter bij de verwachtingen. Voor de Karakterscholen valt dat in de breedte nog mee, maar de trend is niet onderscheidend genoeg.

Kansenongelijkheid neemt eerder toe dan af. Het gebrek aan onderwijzend personeel zorgt

regelmatig voor hoofdbreken bij de directeuren. De invloed van turbulente maatschappelijke ontwikkelingen is voelbaar: afnemende kansengelijkheid, toenemende polarisatie, verregaande digitalisering, de roep om duurzaamheid, veranderingen op de arbeidsmarkt².

Kortom: ook voor Karakter liggen er stevige uitdagingen, maar juist door een gezamenlijke aanpak van schoolleiders en teams, in samenspraak met maatschappelijke organisaties (jeugdzorg, samenwerkingsverband, gemeente, voortgezet onderwijs) liggen er enorme kansen om ons onderwijs te verbeteren.

Kernwaarden Karakter, missie en visie:

Karakter VSBA is een protestants christelijke schoolvereniging. De vereniging is in 2017 ontstaan uit een fusie van vijf schoolbesturen, met als primair doel in alle dorpen protestants christelijk onderwijs te verzorgen.

Karakter heeft als missie om kinderen op te voeden en te onderwijzen in overeenstemming met de Bijbel. In ons onderwijs willen we laten zien wie God is en willen we de kinderen bij de Heere Jezus brengen. Het is ons streven dat de kinderen de inhoud van de Bijbel leren kennen, zodat ze God Zelf leren kennen en tot geloof in Hem komen. De Heere Jezus maakt zich in de Bijbel bekend als de Zoon van God. Hij is naar de aarde gekomen als Redder en Verlosser. Door Zijn verlossend werk maakt Hij mensen vrij van zonden. Op onze scholen speelt het christelijk geloof niet alleen een rol tijdens de Bijbellessen, maar in heel het onderwijs.

Op de scholen van Karakter willen we de inhoud van de Bijbel dichtbij brengen en het geloof handen en voeten geven in het alledaagse leven. Elk mens is geschapen door God en is uniek. Het leren omgaan met verschillen is een kracht van onze scholen. Dit komt onder andere tot uiting in het respectvol omgaan met de (uiterlijke) verschillen die er tussen kinderen zijn.

¹ Zie bijlage 1

² Bron PO-raad

K

Karakter: Karakterscholen hebben hun kompas in de Bijbel als richtsnoer voor het leven. In afhankelijkheid van God wordt de **koers** van het onderwijs bepaald en de opvoeding richting gegeven, waarbij de liefde tot God en het kind richtinggevend is.

A

Adaptief: De scholen van Karakter bieden een leeromgeving voor kinderen waar de ontwikkeling van **hart, hoofd en handen** optimaal wordt gestimuleerd. Hiervoor wordt onderwijs aangeboden dat aansluit bij de mogelijkheden van elk kind. De scholen spannen zich in de kinderen echt te zien en te kennen.

R

Richting: Op de scholen staan de **kinderen centraal** en wordt in samenspraak met ouders door de schoolteams inhoud gegeven aan talentgericht onderwijs.

A

Anders: **Eigenaarschap** vinden we belangrijk. We nemen zelfbewust onze positie in het onderwijsveld in en verzorgen op onze scholen onderwijs voor alle kinderen in onze regio.

K

Kwaliteit: We verzorgen **kwalitatief hoogwaardig** onderwijs en laten kinderen en medewerkers groeien in hun **kernkwaliteiten**.

T

Toekomst: Ons onderwijs biedt **kennis en vaardigheden** aan, waarmee kinderen in de toekomst hun plaats in de maatschappij zullen innemen.

E

Eigen: De scholen binnen Karakter onderscheiden zich ten opzichte van andere scholen en hebben een eigen profiel. Onderwijs maken we **samen!**

R

Relatie: **Veiligheid, vertrouwen, rust en welbevinden** zijn kernwaarden binnen onze scholen.

K

A

R

A

K

T

E

R

HFDSTK 2

Markante keuzes

Thema 1: Identiteit

Onze wortels en onze betrokkenheid op het kind en de wereld om ons heen ieder kind telt op onze scholen. Al decennia geven we onderwijs bij een open Bijbel. Gods Woord en de daarop gebaseerde Formulieren van Enigheid verschaffen ons als bestuur, directies en teams kaders voor de opvoeding en het onderwijs. In dit SBP onderscheiden we drie dimensies als we kijken naar de bedoeling van onze scholen:

De eeuwige dimensie

We beseffen dat onze leerlingen en wijzelf ten diepste niet leven voor het hier en nu, maar leven in eeuwigheidsperspectief. Daarom is ons grootste doel onze leerlingen te leren hun hoop op God te stellen (Psalm 78).

De persoonsvormende dimensie

We spannen ons tot het uiterste in om onze leerlingen tot groei en ontwikkeling te laten komen met de gaven en talenten die ze van God hebben gekregen. In de acht jaar dat onze leerlingen aan onze zorgen zijn toevertrouwd leggen we een stevige basis in het verkrijgen of vergroten van gewetensvorming, respect, zelfvertrouwen en zelfverantwoordelijk leren en handelen. Omdat ieder kind telt!

De maatschappelijke dimensie

We leiden onze leerlingen op voor de 21e eeuw. Meer dan ooit hebben onze leerlingen vaardigheden en moed nodig om in een geseclariseerde omgeving te kunnen functioneren als christen. En met een Woord voor de wereld hun verantwoordelijkheid te nemen voor deze samenleving, voor Gods schepping en voor de medemens. Dichtbij en ver weg.

In dit beleidsplan bouwen we voort op deze bedoeling van onze scholen. Dat was wat onze voorouders dreef. Die bedoeling is dat wat ons vandaag en morgen nog steeds drijft. In onze visie (waar gaan we voor de komende jaren?), zoals die is beschreven in de vervolghoofdstukken van het SBP en uitgewerkt is naar domein, beschrijven we waar we voor gaan om dicht(er) bij de bedoeling van onze scholen te komen.

Onze ambities:

- + Karakter zet in op de vorming en toerusting van medewerkers.
- + Karakter formuleert beleid voor de vorming van kinderen. In het onderwijsprogramma wordt planmatig aandacht gegeven aan media-opvoeding en seksuele opvoeding.
- + Leerlingen in de bovenbouw worden bewust gemaakt van en toegerust tot het staan als christen in de 21e-eeuwse wereld.

Thema 2: Onderwijskwaliteit

Onderwijskwaliteit is een enorm containerbegrip dat door zijn weidsheid al snel leidt tot weinigzeggende uitspraken. Daarom onderscheiden we in het SBP op dit thema de volgende onderwerpen: de leraar (vakmanschap), kwaliteitscultuur, leiderschap, motivatie als motor, resultaten, 'van maken naar leren' en leren-leren.

Vakmanschap

Karakter ondersteunt professionals, zodat zij kunnen voldoen aan de eisen van deze tijd, vitaal blijven, bevlogen zijn en plezier hebben in hun werk. De kwaliteit van de leraar heeft de grootste impact op het leren van de kinderen. Vooral op de terreinen pedagogiek, didactiek, klassenmanagement en het sturen en begeleiden van leer- en ontwikkelprocessen is de invloed van de leraar groot.

We willen nieuwe impulsen geven aan de professionele ontwikkeling van onze leerkrachten, hen aan de slag laten gaan met hun eigen ambities, talenten en kwaliteiten, en hun invloed laten ervaren. Zo zijn ze nog beter in staat om elk kind een motiverende kansrijke leeromgeving te bieden. Het verbeteren van onze onderwijsleerprocessen blijft voortdurend de aandacht vragen. Dit verbeteren vindt plaats wanneer leraren flexibel zijn in hun rolgeving, en op basis van het kennen van de kinderen, data-analyse en leerlijnkennis kinderen actief betrekken bij het leren. Daarbij is het belangrijk om het aanbod en de leeromgeving af te stemmen op hun niveau, tempo en ambitie.

Onze leraren stellen de juiste vragen aan kinderen, dagen hen uit, instrueren, begeleiden, faciliteren en sturen waar nodig.

De ontwikkeling van het vakmanschap binnen iedere school is verbonden aan het onderwijskundig profiel (concept) van de betreffende school.

Scholen met
karakter

‘Pedagogiek is een wetenschap ‘welke haar object niet slechts wil kennen om te weten hoe de dingen zijn’, maar die ook datgene wat ze bestudeert ‘wil (...) leren kennen om te weten hoe op kortere of langere termijn gehandeld moet worden!’

PROF. M.J. LANGEVELD

Onze ambities:

- + Op de scholen van Karakter staat vakmanschap centraal in de ontwikkeling van de teams.
- + In de persoonlijke professionalisering van iedere medewerker komt het begrip vakmanschap aan de orde.
- + Op verenigingsniveau zoeken we kansen om het vakmanschap te vergroten.
- + Op de scholen van Karakter staat het ‘kennen’ van de kinderen centraal als één van de belangrijkste kenmerken van vakmanschap.

Leiderschap

Wat schoolleiders doen en niet doen, bepaalt in belangrijke mate het leren van de organisatie. We zetten in op de ontwikkeling van zowel 'op leren gericht leiderschap' als gespreid leiderschap. Leidinggeven kent echter ook een aantal basiscompetenties. Het gaat dan vooral om competenties die betrekking hebben op zelfmanagement, relationeel management, proces- en projectmanagement en op leiding geven aan een organisatie. Bij deze laatste is een mix nodig van visie, strategisch denken, en ondernemerschap. Kort samengevat:

- Visie: samen met anderen een gedeelde langetermijnvisie ontwikkelen die gericht is op organisatieontwikkeling. Beïnvloeden van mensen en gedrag om die visie in handelen om te zetten.
- Strategisch denken: vanuit de visie doelen en prioriteiten formuleren die in het belang zijn van de organisatie en de omgeving. Benutten van kansen en kracht. Omgaan met risico's en bedreigingen.
- Ondernemerschap: benutten van kansen, ontwikkelen en verbeteren van producten en diensten. Ruimte voor experimenteren. Samenwerken met strategische partners. Positioneren van de organisatie, gericht op het behalen van succes en het beperken van risico's. Sterk acteren en profileren.

Anders gezegd en omschreven door Stephen Covey, de zeven competenties voor effectief leiderschap:

1. te reflecteren op je eigen functioneren;
2. je eigen doelen helder te hebben;
3. deze doelen doelgericht na te streven;
4. te zoeken naar de beste oplossing voor iedereen (dus niet alleen voor jezelf!);
5. empathie te voelen voor je medewerkers;
6. een teamplayer te zijn;
7. een gezonde balans te vinden tussen je werk en je privéleven.

¹ Zie bijlage 1

² Bron PO-raad

Onze ambities:

- + De schoolleiders beschrijven in hun persoonlijk ontwikkelingsplan waar ze zich de komende periode op willen ontwikkelen in het kader van leiderschap.
- + Karakter stimuleert en faciliteert de ontwikkeling van leiderschap en monitort deze ontwikkeling.
- + Leiderschap beperkt zich niet tot de schoolleiders, op alle niveaus is leiderschap nodig: voor de klas, in teams en bovenschools.

Kwaliteitscultuur

Scholen ontwikkelen zich nog meer tot professionele leergemeenschappen. Dat geldt ook op verenigingsniveau. We stimuleren ambitie-denken, leren van elkaar en onderzoeksmatig werken. De Onderwijsraad heeft kwaliteitscultuur in 2015 omschreven als "de houding van mensen ten aanzien van kwaliteit en kwaliteitsverbetering gegrond in onderliggende waarden en gegroeide, aangeleerde praktijken, omgangsvormen en verwachtingen, alsmede de taal, de normen en andere vormen waarin die tot uitdrukking komen." Hoewel de definitie al wat gedateerd is, voldoet hij nog om grip te krijgen op dit complexe begrip.

Een sterke kwaliteitscultuur is een (organisatie)cultuur die stimuleert dat alle betrokkenen, zowel intern als extern, zich continu richten op het definiëren en behalen van de gewenste kwaliteit en door middel van een constructief-kritische houding streven naar de daarvoor zo nodig vereiste kwaliteitsverbeteringen.

Onze ambities:

- + Op alle scholen van Karakter is de kwaliteitscultuur volgens de definitie van de Onderwijsraad te zien.
- + Het bestuur en de directies ontwikkelen een programma waarin de kwaliteitscultuur bevorderd wordt, waarvoor concrete doelen gesteld worden en vastgelegd wordt hoe dit uitgevoerd gaat worden.

Motivatie

Uit de SWOT-analyse is gebleken dat de intrinsieke motivatie van leerlingen op onze scholen een punt van aandacht is; op dit terrein valt nog winst te boeken.

Intrinsieke motivatie⁴ is erg belangrijk, ook buiten het onderwijs. Het is de motivatie die van binnenuit komt en daarmee is het de motor van het leren. Goede leraren weten de intrinsieke motivatie van leerlingen op gang te brengen. Als kinderen intrinsiek gemotiveerd zijn, doen ze iets omdat ze dat graag willen, niet omdat ze van buitenaf worden gemotiveerd dit te doen. Voor leraren is het van het grootste belang dat zij weten hoe leerlingen intrinsiek gemotiveerd kunnen worden. Het leren van leerlingen gaat dan veel soepeler en het geeft energie in plaats van dat het veel energie kost.

Goede leraren weten het onderwijs betekenisvol voor leerlingen te maken. Zij zorgen ervoor dat de motor van nieuwsgierigheid en intrinsieke motivatie blijft draaien en dat de leerlingen op deze manier van binnenuit gemotiveerd zijn voor hun leerproces.

⁴ Bron www.wij-leren.nl

Onze ambities:

- + We stimuleren op onze scholen motivatie door pedagogische afstemming. Dat betekent dat je als leraar afstemt op de behoefte aan relatie, competentie en autonomie.
- + De leraar moet dus zorgen voor een goede relatie met de leerlingen.
- + Daarnaast stemmen we op onze scholen de instructie en de lesstof zodanig op de leerlingen af dat ze zich competent voelen.
- + En ten slotte organiseren we ons onderwijs zo, dat leerlingen regie en eigenaarschap ervaren over hun eigen leerproces. Deze afstemming op de basisbehoeften zorgt voor een duurzame intrinsieke motivatie.

Referentieniveaus +

Elke leerling die op één van onze scholen zit, moet de vakken taal en rekenen beheersen. Wat een leerling precies moet kunnen, is vastgelegd in referentieniveaus. Zo kunnen onze scholen zien hoe een leerling zich ontwikkelt en de referentieniveaus gebruiken om schoolbrede resultaten te verbeteren. Wat zijn de referentieniveaus voor taal en rekenen? De referentieniveaus beschrijven wat een leerling op een bepaald moment in zijn schoolloopbaan moet beheersen op het gebied van taal en rekenen. De referentieniveaus zijn vastgesteld voor po, vo en mbo, voor een soepele aansluiting tussen primair en voortgezet onderwijs.

Voor het primair onderwijs zijn twee niveaus vastgesteld voor lezen, taalverzorging en rekenen:

- Niveau 1F: fundamenteel niveau, geeft aan waar een leerling aan moet voldoen;
- Niveau 1S: hoger streefniveau, geeft aan waar een leerling naar toe kan werken; Onderwijsresultaten verbeteren, ofwel het realiseren van een plus.

Al jaren laat het Nederlandse onderwijs een dalende score zien op het gebied van taal en rekenen. De referentieniveaus stimuleren onze scholen om te werken op een meer opbrengstgerichte manier en zo de taal- en rekenprestaties te verbeteren.

Met behulp van ParnasSys is het mogelijk om inzichtelijk maken hoe onze scholen ervoor staan ten opzichte van andere scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. Die analyse laat zien dat onze scholen gemiddeld voldoende scores. Het is de ambitie van Karakter om voor de basisvaardigheden van Taal en Rekenen een plus te realiseren.

Onze ambities:

- + Iedere school van Karakter stelt jaarlijks op basis van analyse een ambitieus streefniveau vast.
- + Dit streefniveau wordt gedeeld met de teams en als doel voor het jaar neergezet.

Van maken naar leren

Het maken van oefeningen, werkstukken en dergelijke is geen doel in zichzelf. Met dit deelthema willen we als vereniging de nadruk leggen op leren. Wanneer leert een kind nu echt en in welke situaties wordt er alleen maar iets gemaakt zonder een leereffect?.

Leren kan worden gedefinieerd als: "het ontstaan of tot stand brengen, door middel van het selecteren, opnemen, verwerken, integreren, vastleggen en gebruiken van en het betekenis geven aan informatie door individuen, groepen of (deel)organisaties, van relatief duurzame veranderingen in kennis, houding en vaardigheden en / of in het vermogen om te leren."

Iets eenvoudiger geformuleerd: "Leren is 'een relatief permanente verandering in gedrag.'" Ook wordt leren wel gelijkgesteld met het verwerven van kennis en vaardigheden.

Leren vindt sowieso in een context plaats. Leren en ontwikkelen heeft alles met interactie tussen mensen te maken. Dát zet hersenen in beweging. Het begint met nieuwsgierigheid, belangstelling voor elkaar. Op het moment dat een kind voelt dat het afgewezen wordt, dooft de interesse en stopt het leren. Dat is de manier waarop onze hersenen werken. Wanneer onze hersenen geen succes ervaren, stoppen ze met leren. Als kinderen niet ergens goed of zelfs de beste in kunnen zijn, als ze niet gezien worden in hun uniciteit, stopt de ontwikkeling. Het tegenovergestelde is natuurlijk ook waar, als kinderen niet afgewezen worden, maar gezien worden en succes ervaren, wordt er geleerd. En daar gaat het ons om.

Onze ambities:

- + Op onze scholen willen we de aandacht van maken verplaatsen naar leren.
- + De scholen van Karakter maken gebruik van de leertheorieën om het onderwijs vorm te geven.
- + Kinderen worden zichtbaar betrokken bij het leerproces en uitgedaagd om groei te behalen, met behoud van welbevinden en de juiste aandacht voor waarden en normen.

Scholen met
karakter

Thema 3: Onderwijskansen

Burgerschap

Wettelijke opdracht burgerschap⁶

Vanaf 1 augustus 2021 gelden nieuwe wettelijke eisen voor bevordering van burgerschap in het (speciaal) basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. Deze wettelijke opdracht om 'actief burgerschap en sociale cohesie' te bevorderen, verduidelijkt de burgerschapsopdracht uit 2006.

Wettelijke eisen en onderwijsvrijheid

De wettelijke burgerschapsopdracht onderstreept dat bevordering van burgerschap en sociale cohesie een taak is die om gerichte aandacht van scholen vraagt. Scholen hebben veel ruimte om zelf te bepalen hoe ze hun burgerschapsonderwijs willen inrichten. Vrijheid van onderwijs is ook hier een belangrijk uitgangspunt.

De inspectie houdt toezicht op naleving van de wet. Die wet bevat minimumeisen waaraan iedere school moet voldoen. Verder kan het burgerschapsonderwijs ingevuld worden op een manier die past bij de missie van de school. Scholen kunnen daardoor rekening houden met wat leerlingen of studenten nodig hebben en met wensen van ouders en de omgeving. En ze kunnen in hun burgerschapsonderwijs aansluiten bij hun levensbeschouwelijke visie en ideeën over onderwijs en leren.

Eisen van deugdelijkheid

De opdracht tot bevordering van burgerschap is een zogenaamde deugdelijkheidseis. Daarbij is sprake van een inspanningsverplichting, die besturen vraagt alles te doen wat nodig is om de opdracht tot bevordering van burgerschap te realiseren, zodanig dat het onderwijs op de school aan de wettelijke eisen voldoet. De wettelijke bepalingen moeten dus op school in de praktijk worden gebracht en zichtbaar zijn.

Visie op burgerschap Karakter

Gedeelde waarden zijn van belang om samen te leven, om in gezamenlijkheid na te denken over goed en kwaad en om gericht te zijn op elkaar. Daarnaast werpen ze een dam op tegen segregatie, radicalisering en het uiteenvallen van de maatschappij⁷. De overheid stimuleert dan ook burgerschap en burgerschapsvorming vanuit de basiswaarden van onze rechtsstaat, met de gedachte dat iedereen kan bijdragen aan een goed functionerende samenleving. Een beschrijving van de basiswaarden vinden we in de Memorie van Toelichting (2019) op de wijziging van een aantal onderwijswetten in verband met de verduidelijking van de burgerschapsopdracht van scholen. Karakter wil dat we onze houding tegenover anderen en het andere laten bepalen door Bijbelse waarden. We benoemen dit bewust eerst, om pas daarna vanuit Bijbels perspectief de basiswaarden uit de Memorie van Toelichting te lezen en te interpreteren. Als uitgangspunt voor

de Bijbelse waarden nemen we de vrucht van de Geest uit het Bijbelboek Galaten, hoofdstuk 5. Deze leren ons wat een goede levenshouding is in de praktijk van alledag. De vruchten van de Geest hebben in de eerste plaats betrekking op de persoonlijke verhouding met de Heere God. Dit neemt zeker niet weg dat ze ook kunnen dienen als bron voor het leven van mensen onderling.

Wat gaan we doen?

We formuleren per thema (samen, verschillen, schepping, digitaal, democratie, wereld, en specifieke schoolkeuze⁸) de einddoelen voor het basisonderwijs. Dit zijn niet alleen kennisdoelen, maar ook einddoelen op het gebied van vaardigheden en attitudes. De overheid vraagt immers bewust om het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. De doelen zullen dus ingedeeld worden op basis van de drieslag kennis, vaardigheden en attitude.

Het zal duidelijk zijn dat de doelen altijd gehanteerd moeten worden in relatie tot het ontwikkelingsniveau van een leerling.

Het realiseren van goed burgerschapsonderwijs zal vooral in dialoog met elkaar een succes worden. Betrokken worden de (G)MR, schoolteams, directies, RvT en het bestuur.

Maar de vrucht van de geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

GALATEN 5:22

⁸ Bron: www.onderwijsinspectie.nl

Onze ambities:

- + Aan het einde van de planperiode is burgerschap een niet meer weg te denken onderdeel van het curriculum op de scholen van Karakter.
- + Burgerschap wordt gerealiseerd in dialoog met alle betrokken gremia van de vereniging.

⁶ Bron: www.onderwijsinspectie.nl

⁷ Biesta, 2021. <https://www.schoolveiligheid.nl/wp-content/uploads/2021/10/Gert-Biesta-burgerschap-op-school-agenda-of-principe.pdf>

Partnerschap ouders

Bij educatief partnerschap⁹ ondersteunen ouders en de school elkaar en proberen ze hun bijdragen zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. Doel is het leren, de motivatie en de ontwikkelingen van de kinderen te bevorderen. De term partnerschap geeft aan dat de relatie een wederzijds karakter heeft. Het gaat niet alleen om een beweging van ouders richting de school, maar ook om een beweging van de school richting de thuissituatie. Het kind staat hierbij centraal. Het idee achter educatief partnerschap is dat ouders en school hun ervaringen en kennis allebei inzetten en als partners gelijkwaardig zijn. Ze kunnen samen zo meer bereiken voor het kind dan ieder afzonderlijk.

De samenwerking tussen ouders en school vindt plaats op pedagogisch en didactisch gebied. Pedagogische samenwerking betekent dat school en ouders afspraken maken over opvoedkundige kwesties als straffen/belonen en normen en waarden bijbrengen. Bij didactische samenwerking kan het onderwijs verbeteren door ouders goed te informeren, verwachtingen uit te spreken naar ouders en deze in te schakelen bij het leerproces van hun kind.

Ouders informeren

Voor het educatief partnerschap is het belangrijk dat er vertrouwen ontstaat tussen de leerkracht en de ouders. En ouders moeten erop vertrouwen dat de leerkracht competent is en het beste met hun kind voor heeft. Een gesprek over wederzijdse verwachtingen tussen leraar en ouders aan het begin van het jaar kan helpen die vertrouwensband te creëren. Ouders geven aan dat goed contact met leerkrachten begint bij een relatie bouwen voordat de 'belangrijke dingen' worden besproken.

⁹ Bron: NRO, Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Onze ambities

- + Op de scholen van Karakter werken we proactief samen met ouders.
- + Op onze scholen wordt er meer dan alleen op de contactavonden contact gezocht met ouders.
- + De tevredenheid van de ouders over de samenwerking met school is gelijk of hoger dan 8 op een schaal van 10.

Samen opleiden

Samen de leerkracht op de beste plek opleiden, daar draait het om in het Samen Opleiden in school. Hoe we dat willen bereiken? Door als werkveld en opleiding onze kennis en kunde te delen, door samen te onderzoeken en samen te ontwikkelen. Onze gezamenlijke ambitie is dat in 2026 alle studenten die zich aanmelden via Hogeschool De Driestar worden opgeleid tot leerkracht op een werkplek die voldoet aan de kwaliteitscriteria van SAM.

De aanstaande leraren volgen elke week twee dagen college op de hogeschool en zijn daarnaast twee dagen per week op één van de scholen van Karakter aan het 'werkplekieren'. Daardoor doen zij veel praktijkervaring op! Omdat de studenten het hele jaar op de basisschool te vinden zijn, zijn er belangrijke kwaliteitscriteria gesteld aan onze scholen. Wanneer de scholen – na een tweejarig traject – voldoen aan deze criteria, ontvangen ze het certificaat 'erkende opleidingsschool'. Inmiddels is één van onze scholen gecertificeerd zijn er twee scholen al ver gevorderd in dit traject en zetten we ons in om ook de kleine scholen mee te laten delen in een certificering op bestuursniveau.

Maar Samen in ontwikkeling is meer dan samen opleiden van aanstaande leraren. Binnen het tweede deelonderwerp, samen professionaliseren, doen docenten van de hogeschool en leraren van basisscholen onderzoek naar actuele onderwijsthema's. Op basis van die onderzoeken worden producten ontwikkeld die gratis aan de basisscholen binnen SAM worden verstrekt.

Onze ambities

- + In 2026 willen we dat alle scholen van Karakter SAM-gecertificeerd zijn.
- + In de komende strategische periode wordt het onderwerp samen professionaliseren verder uitgediept.

HB-beleid uitbouwen

Op Karakterniveau is er een HB-beleidsplan vastgesteld, het HB-beleid. In de komende planperiode wil Karakter dit beleid verder uitbouwen en professionaliseren en daarnaast de samenwerking tussen scholen op dit gebied intensiveren door middel van leer-netwerken binnen Karakter.

Op iedere school is er een specialist HB betrokken die het beleid uitdraagt en faciliteert. Karakter stelt twee HB-specialisten beschikbaar om het HB beleid uit te bouwen en te borgen.

Engels

Engels is een verplicht onderdeel van het onderwijs op de basisschool. De leeftijd waarop kinderen binnen Karakter voor het eerst te maken krijgt met Engels op de basisschool verschilt. Dit mogen scholen namelijk zelf bepalen. Twee scholen geven Engels vanaf groep 1, en één school van Karakter is gecertificeerd VVTO (Vroeg vreemdetalenonderwijs).

Karakter wil de komende planperiode meer aandacht schenken aan het vak Engels, waarbij het inzetten van vakleerkrachten een reële optie is.

Scholen met
karakter

Toekomstgericht onderwijs

Toekomstgericht of toekomstbestendig onderwijs houdt voor Karakter in dat wij ons onderwijs zodanig inrichten dat er in grote mate aandacht is voor 21e-eeuwse vaardigheden. Met deze 21e-eeuwse vaardigheden proberen wij de kinderen zodanig toe te rusten dat zij kunnen functioneren in de toekomstige maatschappij.

De 21e-eeuwse vaardigheden zijn:

- *Kritisch denken*: een bewuste activiteit waarbij ook reflectie en zelfregulerend vermogen van belang zijn. Een kritisch denker onderzoekt het eigen denkproces en stelt zo nodig zijn beslissing, opvatting of handeling bij. De hoeveelheid digitaal beschikbare informatie neemt exponentieel toe en het wordt daarmee moeilijker om te bepalen welke informatie betrouwbaar is. Het is daarom van belang dat leerlingen op school vertrouwd worden gemaakt met informatievaardigheden.

- *ICT-basisvaardigheden*: zijn de kennis en vaardigheden die nodig zijn om de werking van computers en netwerken te begrijpen, om te kunnen omgaan met verschillende soorten technologieën en om de bediening, de mogelijkheden en de beperkingen van technologie te begrijpen.

- *Mediawijsheid*: De verwachting is dat de samenleving steeds verder zal medialiseren. Om optimaal mee te kunnen doen in de samenleving vol media is mediawijsheid onmisbaar. Om gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden die media bieden, zowel in het onderwijs nu, als in de mediasamenleving van straks, hebben leerlingen mediawijsheid nodig. Naast de uitdagingen van de media zien we ook gevaren in de toenemende medialisering van de samenleving. Als onderdeel van het vak burgerschap zal ook aandacht zijn voor de risico's van de sociale media.

- *Communicatie*: Het is een belangrijke taak van het onderwijs om leerlingen te leren bewust en doelgericht te communiceren. Dat raakt alle vakken en leergebieden. Ook is communiceren een belangrijk aspect van veel 21e-eeuwse vaardigheden en is het essentieel bij persoonsvorming en de ontwikkeling van burgerschap. Tot slot is communicatie in het onderwijs niet alleen doel, maar ook een essentieel middel.

- *Samenwerken*: We werken in de 21e eeuw zelden meer alleen, we werken vooral in teams. Leerlingen die samen leren, werken op een gestructureerde manier samen in kleine, veelal heterogeen samengestelde groepen (sterkere en zwakkere leerlingen). De gedachte is dat kinderen niet alleen leren van de interactie met de leerkracht, maar ook van de interactie met elkaar. Door samen te werken wordt sociaal inzicht groter en ook persoonsvorming is erbij gebaat.

- Bij sociale en culturele vaardigheden gaat het om het effectief kunnen leren, werken en leven met mensen van verschillende etnische, culturele en sociale achtergronden. Het gaat dus over herkennen, erkennen en waarderen.

- *Zelfregulering* houdt in: zelfstandig handelen en daarvoor verantwoordelijkheid nemen in de context van een bepaalde situatie/omgeving, rekening houdend met de eigen capaciteiten. Het gaat om het heft in handen nemen en niet klakkeloos aanwijzingen of voorschriften volgen. Daarvoor is het nodig zicht te hebben op de eigen doelen, motieven en capaciteiten.

- *Probleemoplossend denken en handelen* is het vermogen om een probleem te (h)erkennen en tot een plan te komen om het probleem op te lossen. Meer specifiek gaat het daarbij om:

- problemen signaleren, analyseren en definiëren;
- strategieën kennen en hanteren om met onbekende problemen om te gaan;
- oplossingsstrategieën genereren, analyseren en selecteren;
- patronen en modellen creëren en beargumenteerde beslissingen nemen.

- *Creatief denken en handelen* is het vermogen om nieuwe en/of ongebruikelijke maar toepasbare ideeën voor bestaande vraagstukken te vinden. Hierbij horen:

- het kennen en hanteren van creatieve technieken;
- het denken buiten gebaande paden;
- nieuwe samenhangen kunnen zien;
- het durven nemen van (verantwoorde) risico's;
- fouten kunnen zien als leermogelijkheden;
- en een ondernemende en onderzoekende houding.

Onze ambities

- + De scholen van Karakter neemt de 21e-eeuwse vaardigheden op in de schoolplannen voor de komende periode.
- + Voor wat betreft de 21e-eeuwse vaardigheden nemen we in die plannen meetbare normen op.

Passend Onderwijs/Gespecialiseerd onderwijs.

Het samenwerkingsverband Driegang, waartoe de scholen van Karakter behoren, heeft de komende jaren de als thema: 'naar meer inclusief onderwijs'. Voor de scholen van Karakter betekent dat dat er voortdurend aandacht en energie besteed blijft worden aan kinderen die kwetsbaar zijn. De scholen hebben al een relatief laag verwijzingspercentage; het is de kunst dat zo te houden. Iedere school heeft een zorgteam dat onder leiding van de directeur de ondersteuning voor kinderen die dat nodig hebben vorm geeft.

De SBO-voorziening Bleskensgraaf wordt in de loop van de jaren uitgebouwd tot een voorziening voor Gespecialiseerd Onderwijs, waarbij de grenzen tussen SBO en SO worden opgeheven en er voor ieder kind een passende plek geboden wordt. Hiervoor werkt het bestuur samen met partners in de regio, met name met het samenwerkingsverband.

HFDSTK 3

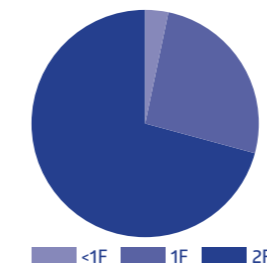
Het fundament op orde

Uit de analyse van het bestuur is gebleken dat de basis van Karakter op orde is. De eindopbrengsten zijn voldoende, en er wordt ambachtelijk onderwijs gegeven door betrokken leerkrachten. Het pedagogisch klimaat is warm en het imago onder ouders is positief. Al deze positieve punten vragen wel om borging en ambitie om deze punten te versterken. Een passende uitspraak is in dit geval: 'Je hoeft niet ziek te zijn om beter te worden'. Per thema formuleren we de ambities om de basis die op orde is, te versterken.

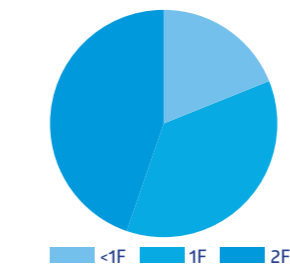
Positieve eindopbrengsten

In eerste instantie zijn de resultaten van de Karakterscholen positief. In diagram 1 is te zien dat met name voor het vak rekenen/wiskunde er nog een flink percentage <1F scoort; dat geldt ook voor taalverzorging. Het vak lezen scoort opvallend goed op onze scholen. De focus voor verbetering van ons onderwijs ligt de komende periode op rekenen/wiskunde en taalverzorging.

Referentieniveau lezen totaal

Referentieniveau rekenen totaal

Referentieniveau taalverzorging totaal

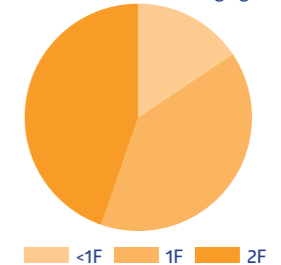

Diagram 1, Referentieniveaus Karakter

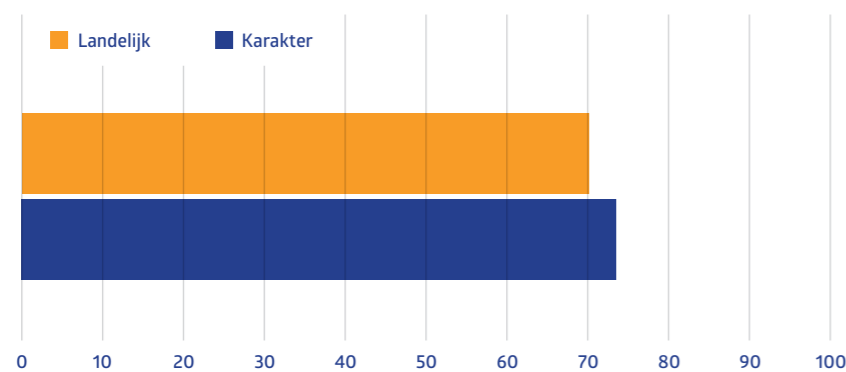
Onze ambities

- + De goede resultaten borgen en vanuit die positie verbeteren.
- + Blijvend aandacht besteden aan de basisvaardigheden.
- + Iedere school stelt streefdoelen op voor het percentage 1F/2S.

Ambachtelijk onderwijs

Op de scholen van Karakter wordt degelijk onderwijs gegeven, de leraren geven goede instructie, zijn gemotiveerd en kennen hun vak. Zie hiervoor diagram 2. Dat zit dus wel goed; zorgen zijn er met name rondom de motivatie van de leerlingen. Uit analyse blijkt dat de kinderen zich wel senang op school voelen, maar niet echt heel erg gefocust zijn om een tandje bij te zetten om een nog hoger doel te bereiken. Elders¹⁰ in dit SBP gaan we hier dieper op in. Echter, ambachtelijkheid is ook iets om te bewaren en zuinig op te zijn. Met andere woorden we zijn trots op het niveau van de leraren.

Geven we de kinderen goed les?

Diagram, 2, Ambachtelijk onderwijs

Karakter wil zich inspannen om dit niveau te behouden. Startende leraren moeten deskundig begeleid worden, de meer ervaren medewerkers worden voortdurend geprikkeld om te reflecteren op hun lessen. Er kan ook steviger ingezet worden op het 'leren van elkaar'. Uit de literatuur weten we dat een effectief middel is om de lespraktijk te verbeteren¹¹.

¹⁰ Pg 12

¹¹ Van eiland naar WIJland - Collegiaal leren in de praktijk - Jan Heijmans en Martine Creemers ; Uitgeverij OMJS i.s.m. Stichting de Brink

Onze ambities

- + Op Karakterniveau wordt een programma voor startende leraren opgesteld en geïmplementeerd.
- + Dit programma wordt bovenschools gefaciliteerd.
- + Door middel van groepsbezoeken, zelfreflectie, coaching en persoonlijke ontwikkelingsprogramma's houden de leerkrachten van Karakter hun vaardigheden op peil.

Pedagogisch klimaat

Uit de analyse¹² blijkt dat het pedagogisch klimaat op de scholen van Karakter op orde is. Tevens blijkt uit de analyse dat niet op alle scholen het landelijk gemiddelde gehaald wordt op het item: "Gaan ze graag naar school?" Er kunnen dus nog stappen gezet worden en dat gaan we dan ook de komende periode doen. De scholen hebben een instrumentarium¹³ beschikbaar om te analyseren op welke punten kinderen lager scoren.

Onze ambities

- + De Karakterscholen scoren op het item: 'Gaan ze graag naar school' boven het landelijk gemiddelde.
- + Teams en directies maken gebruik van het beschikbare instrumentarium om te analyseren en vorderingen te monitoren.

Imago onder ouders

80% van de ouders raadt één van de scholen van Karakter aan bij andere ouders, tegenover een landelijk percentage van 69%. Het is een mooie basis om verder op te bouwen. Vertrouwen gaat te paard en komt te voet. Er is dus alle reden om blijvend te werken aan een goede beeldvorming van onze scholen in de dorpen en de regio Alblasserwaard. Karakter zal blijvend investeren in het uitdragen van het 'verhaal' van Karakter op een frisse, eigentijdse manier.

Raden ouders de school aan?

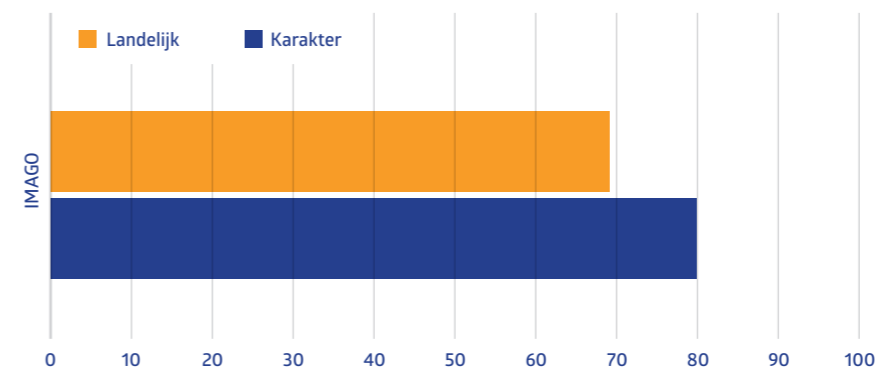

Diagram 3, imago onder ouders

¹² Zie bijlage 1, pg 17-19

¹³ Leerling vragenlijsten van Successpiegel, OGO-vragenlijst Horeb en de vragenlijst ZIEN!

Gemotiveerde medewerkers

Op de scholen van Karakter werken gemiddeld gezien gemotiveerde medewerkers. Als er wat scherper ingezoomd wordt, zijn er verschillen tussen de scholen. Twee scholen pieken voor wat betreft 'werken vanuit ambitie'. Op de overige vier scholen ligt dit iets onder het gemiddelde. Hier ligt dus nog wel een uitdaging.

Onze ambities

- + Op Karakterniveau de teams meer betrekken bij beleidsontwikkeling.
- + Door middel van instrumentarium gezamenlijk doelen opstellen en breed draagvlak creëren.
- + Professionele vrijheid scherper definiëren en daarnaar handelen.

HFDSTK 4

Bedrijfsvoering

Huisvesting

IHP

In 2019 is er met de schoolbesturen waaronder Karakter, door de gemeente Molenlanden, het Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. In dit plan staan er twee scholen van Karakter op de nominatie om voor 2025 nieuwbouw te plegen. Deze twee scholen zijn CBS De Fakkel en SMDB Bleskensgraaf. De overige vier scholen komen in de tweede tranche aan de orde om gerenoveerd te worden of nieuwbouw te plegen. Voor De Wegwijzer te Nieuw-Lekkerland liggen er kansen om samen met de nieuwbouw van de sporthal een mooi plan te maken. Voor De Schakel is het nu al wel duidelijk dat totale renovatie inclusief energielabel BENG en frisse lucht B grote kosten met zich mee zal brengen. Hierover zal na 2025 het gesprek met het bestuur plaatsvinden. De Zaaier te Wijngaarden en de Eben-Haëzerschool te Ottoland maken uiteraard ook deel uit van het plan; voor deze scholen zal er na 2025 ook een nieuwe afweging gemaakt worden. Ook voor deze scholen is de afweging tussen de kosten voor renovatie en nieuwbouw onderwerp van gesprek.

Groene pleinen

In het kader van de klimaatverandering is het noodzakelijk om na te denken over de schoolpleinen. De schoolpleinen van onze scholen zijn voor het grootste deel verhard door middel van trottoirtegels. Voor het welbevinden van de kinderen en de bijdrage van het bestuur aan klimaatadaptatie wil Karakter het creëren van groene pleinen in samenspraak met de gemeente oppakken.

Nevenvestiging Kinderdijk

Karakter wil onderzoeken of een nevenvestiging voor het dorp Kinderdijk een optie is. In het verleden is de Kinderdijkse school gefuseerd met de School met de Bijbel aan de Barkstraat. Voor het dorp Kinderdijk is dit een aderlating geweest en zijn de ouders aangewezen op de scholen in de naburige dorpen Alblasserdam en Nieuw Lekkerland. De praktijk is dat het overgrote deel van deze leerlingen naar Alblasserdam vertrekt. Karakter heeft plannen om een onderbouw-unit aan de ouders van Kinderdijk aan te bieden. Het is de bedoeling de unit als nevenvestiging van De Wegwijzer te laten fungeren.

Financiële degelijkheid

Karakter heeft ruim voldoende financiële middelen om te investeren in de kwaliteit en de ontwikkeling van het onderwijs. In de meerjarenbegroting van Karakter zal voor een extra investering expliciet aandacht gevraagd worden.

Karakter heeft naast een publiek vermogen ook een behoorlijk privaat vermogen opgebouwd in de loop der jaren. Het bestuur wil in gesprek met de stakeholders nadenken over de bestemming van deze reserves. De investeringen uit deze reserve zullen een aantal belangen moeten dienen: maatschappelijk nut, ontwikkeling van verbreding van het aanbod op de scholen (te denken valt aan, gehandicaptenzorg i.r.t. scholen, kinderopvang, voortgezet speciaal onderwijs). De doelen moeten passend zijn bij de uitgangspunten en de doelstelling van de vereniging.

Bestuurlijke professionaliteit/governance

Op het gebied van governance en de bestuurlijke professionaliteit wil Karakter zich blijvend ontwikkelen. Daartoe wordt er regelmatig geëvalueerd en vanuit de evaluatieplannen ontwikkeld. RvT en CvB ontwikkelen een volwassen manier om het toezicht te borgen en Karakter qua ontwikkeling verder te brengen.

Onze ambities

- +** Aan het einde van de planperiode zitten alle kinderen in een frisse school. Hiervoor worden met de gemeente Molenlanden afspraken gemaakt, het zij in een nieuw gebouw, of in het huidige gerenoveerde gebouw.
- +** In de komende periode wordt er in alle schoolgebouwen van Karakter gewerkt aan duurzame oplossingen voor het energiegebruik.
- +** Over de schoolpleinen wordt nagedacht in het kader van vergroening van de pleinen

HFDSTK 5

Samenwerken aan goed onderwijs (stakeholder-management) Kerken in Molenlanden

Karakter wil in de komende periode de dialoog voeren met vertegenwoordigers uit de kerken waarmee de vereniging zich verbonden voelt. In samenspraak zullen er gespreksonderwerpen geformuleerd worden die het belang aangaan.

Samenwerkingsverband Driegang

Karakter heeft een nauwe band met het samenwerkingsverband Driegang. Karakter houdt een SBO-voorziening in stand en op alle scholen worden arrangementen uitgevoerd en werken de teams nauw samen met het samenwerkingsverband om passend onderwijs te realiseren. Driegang is opgericht en wordt in stand gehouden door de gezamenlijke schoolbesturen uit de regio. Karakter blijft een actieve rol vervullen binnen het netwerk van de besturen en directies.

Gemeente Molenlanden

Karakter werkt nauw samen met de gemeente Molenlanden om gezamenlijk zorg te dragen voor een goede huisvesting en lokaal onderwijsbeleid. In het kader van onder andere leesbevordering (bibliotheken), de GGD (gezonde school, besmettingen), vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), leerlingenvervoer, leerplicht en de overgang PO-VO, is een goede verstandhouding met de gemeente noodzakelijk. Ook in de komende periode zal Karakter in deze relatie investeren.

PC-schoolbesturen in de nabije omgeving, O2A5 en VO

Het bestuur van Karakter zoekt de samenwerking met de schoolbesturen in de regio, met name binnen de grenzen van de gemeente Molenlanden. Het doel van deze samenwerking is het afstemmen van beleid en het dienen van de belangen van christelijk onderwijs in de regio/gemeente. Gestreefd wordt naar intensieve samenwerking en wellicht een bestuurlijke fusie met de PC-schoolbesturen.

Scholen met
karakter

Korenbloemplaats 4 2971 BH Bleskensgraaf T: 0184-691595
www.scholenmetkarakter.nl